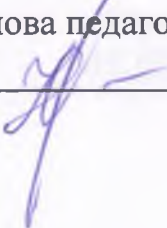

ПОГОДЖЕНО

На засіданні педагогічної ради школи
Протокол № 9 від «28» серпня 2020 року
Голова педагогічної ради школи

С.Г. Кириченко

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Пристромської ЗОШ
I-III ступенів
«01» Вересня 2020 рік

С.Г. Кириченко

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПРИСТРОМСЬКОЇ ЗОШ I-III СТУПЕНІВ
ВІДДІЛУ ОСВІТИ
ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ РДА
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2020/2021 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПРИСТРОМСЬКОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ
І-ІІІ СТУПЕНІВ ВІДДІЛУ ОСВІТИ
ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ РДА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2020/2021 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

**Структура
освітньої програми
Пристромської ЗОШ І-ІІІ ступенів**

Розділ 1. Призначення школи та засіб реалізації

Розділ 2. Опис "моделі" випускника школи

Розділ 3. Особливості організації освітнього процесу в школі

Розділ 4. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Розділ 5. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Розділ 6. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Розділ 7. Порядок вивчення окремих предметів

Розділ 8. Структура навчального року та режим роботи школи

Розділ 9. Робочі освітні програми та робочі навчальні плани

I. ПРИЗНАЧЕННЯ ШКОЛИ ТА ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ

Найважливіше завдання сучасної школи - розвивати творчі здібності учнів, допомагати їм реалізовувати свої таланти. Всебічний і гармонійний розвиток особистості передбачає єдність її освіченості, вихованості, загального розвитку. Тому перед нашою школою стоїть першочергове завдання – виконувати соціальне замовлення суспільства: забезпечувати випускників якісною освітою й свідомою мотивацією на навчання впродовж життя, створювати можливості для успішного професійного самовизначення.

Стратегічна мета розвитку школи полягає у створенні умов для отримання кожним учнем того рівня освіти, який відповідає його здібностям та індивідуальним особливостям; розвиток інтелектуальної, емоційної сфери дитини, формування його ціннісних орієнтирів, прищеплення навичок соціальної компетентності через включення кожного школяра в систему ранньої предметної орієнтації, професійного самовизначення, профільного навчання.

Основними завданнями навчально-виховного процесу є:

- на першому ступені навчання розпочати роботу педагогів школи, враховуючи індивідуальні особливості, з формування базових знань, умінь та навичок, розвитку пізнавальної мотивації учня та його життєвих навичок;
- на другому ступені реалізовувати базовий, допрофільний компоненти навчання з наданням можливості вільного вибору напрямків варіативного компонента з правом переходу від одного додаткового курсу до іншого за умови збереження гнучкої системи навчання відповідно до нахилів і здібностей та психолого-соціального супроводу навчально-виховного процесу, що коригує розвиток кожної дитини;
- на третьому ступені здійснювати профільне навчання, що забезпечуватиме наступно-перспективні зв'язки між загальною середньою і професійною освітою відповідно до обраного профілю.

Таким чином, основним напрямком розвитку школи є реалізація компетентнісного підходу в освітній взаємодії. Тобто, це така практика, при якій відбувається засвоєння кожним учнем комплексу знань, умінь та навичок, який дозволяє йому розв'язувати життєво значущі завдання як у процесі навчання в школі, так і в подальшому житті.

У відповідності до чинного законодавства (згідно із Законом України «Про освіту») Пристромська ЗОШ I-III ступенів здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм **трьох ступенів освіти:**

I ступінь – початкова освіта (забезпечує всебічний розвиток дитини, її талентів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості);

II ступінь – базова середня освіта (є фундаментом загальноосвітньої підготовки всіх школярів, формує у них готовність до вибору і реалізації форми подальшого одержання освіти і профілю навчання. На цьому етапі завершується формування цілісної культури світу, оволодіння способами пізнавальної і комунікативної діяльності, вміння одержувати з різних джерел інформацію, переробляти і застосовувати знання);

III ступінь – профільна середня освіта (передбачає обов'язкове засвоєння рівня загальної середньої освіти, стійке зацікавлення обраним профілем навчання, ерудицію та кругозір відповідно до вікових особливостей).

Між освітою і вихованням існує не однобічний зв'язок: від навчання до виховання. Процес виховання при правильній організації негайно виявляє благодатний вплив на навчання, оскільки виховання дисциплінованості, організованості, суспільної активності та інших якостей створює передумови для більш активного й успішного навчання. Власне, без належної вихованості учнів ефективний процес навчання неможливий.

Головне завдання педагогічного колективу Пристромської ЗОШ I-III ступенів – в повній мірі реалізувати та гармонійно поєднати реалізацію всіх аспектів у навчанні:

- системою уроків, які передбачають завдання освіти, виховання і розвитку учнів;
- змістом діяльності учителя і учнів, який забезпечував би реалізацію всіх трьох видів завдань;
- різноманітністю методів, форм і засобів навчання;
- в процесі контролю і самоконтролю навчання і при аналізі його результатів, причому одночасно оцінюється якість реалізації всіх функцій, а не однієї з них.

Сукупність цих вимог при побудові процесу навчання підносить його на якісно новий рівень, при якому комплексно реалізуються завдання, що стоять перед школою.

II. ОПИС «МОДЕЛІ» ВИПУСКНИКА ШКОЛИ

Випускник школи – це людина освічена, що самостійно здобуває знання, готова до прийняття морально виправданих рішень. Отже, сучасний випускник вміє усвідомлювати різноманіття життєвих цінностей (свобода, співпраця, повага іншої особистості), особисту самоцінність. Вміє здійснювати вибір: жити й працювати в різновіковому колективі. Здатний планувати своє життя у відповідності з метою, приймати рішення. Має життєвий досвід діяльності в групі: під керівництвом, самостійно, в парі, з книгою, з документами, з приладами, з комп'ютером.

Основні характерологічні орієнтири особистості випускника - вільна особистість. Особистість, що має високий рівень самосвідомості, громадянськості та самодисципліни. Така, що поважає себе, усвідомлює свою цінність та цінність іншої особистості, здатна нести відповідальність перед собою та суспільством. Гуманна особистість – проявляє милосердя, доброту, здатність до співпереживання, терпимість і доброзичливість. Готова надати допомогу, прагне до миру й розуміє цінність людського життя. Духовна особистість – має потребу до

пізнання й самопізнання, рефлексії, має потребу в красі й спілкуванні. Творча особистість – наділена розвинутими здібностями, знаннями, вміннями, навичками, розвинутим інтелектом. Практична особистість – знає основи компютерної грамотності, професійної підготовки, має естетичний смак, гарні манери, знає й поважає. Це людина, яка є прихильником здорового способу життя.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів початкової школи. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Педагогічний колектив Пристромської ЗОШ I-III ступенів повинен виховувати випускника, який здатний до самовизначення й самореалізації.

III. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ В ПРИСТРОМСЬКІЙ ЗОШ I-III ступенів

З 2018/2019 навчального року учні 1-3 х класів навчаються за Типовою освітньою програмою, що розроблена під керівництвом Р.В.Шияна.

Протягом навчання в основній школі учні здобувають базову загальну середню освіту, що разом із початковою є основою загальноосвітньої підготовки, формує в них готовність до вибору професії і реалізації шляхів подальшої освіти. Зміст освіти в основній школі для всіх учнів єдиний.

У старшій школі, де навчання є профільним, обов'язковий для вивчення зміст освітніх галузей реалізується шляхом вивчення окремих предметів, факультативних курсів, проведенням індивідуальних занять відповідно до загальної кількості годин, передбачених для кожної галузі. Зміст освіти і вимоги до його засвоєння у старшій школі диференціюються за базовим і профільним рівнями. Базовий рівень визначається обов'язковими вимогами до загальноосвітньої підготовки учнів згідно

з цим Державним стандартом, а профільний – навчальними програмами, затвердженими МОН України.

Згідно Базового навчального плану загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів (додаток 1 Державного стандарту початкової, базової і повної загальної середньої освіти) загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4 класів складає 3185 годин/навчальний рік: для 1-х класів – 700 годин/навчальний рік, для 2-х класів – 770 годин/навчальний рік, для 3-х класів – 805 годин/навчальний рік, для 4-х класів – 910, для 5-9 класів – 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Для учнів 10-11 класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-го класу – 1330 годин/навчальний рік, для 11-го класу – 1330 годин/навчальний рік.

Зміст Державного стандарту для школи II та III ступенів реалізується в навчальному закладі через такі освітні галузі, як “Мови і літератури”, “Суспільствознавство”, “Мистецтво”, “Математика”, “Природознавство”, “Технології”, “Здоров’я і фізична культура”. Він послідовно взаємозв’язаний із змістом відповідних освітніх галузей Державного стандарту початкової загальної освіти. Зміст освітніх галузей, їх складові, відповідають завданням основної і старшої школи у їх послідовному взаємозв’язку. Зміст кожної освітньої галузі структурується та реалізується за навчальними предметами і курсами, програмами, які затверджує Міністерство освіти і науки України.

Метою освітньої галузі “Мови і літератури” є розвиток особистості учня, формування в нього мовленнєвої і читацької культури, комунікативної та літературної компетентності, гуманістичного світогляду, національної свідомості, високої моралі, активної громадянської позиції, естетичних смаків і ціннісних орієнтацій.

Освітня галузь складається з мовного і літературного компонентів. Мовний компонент представлений такими предметами, як: українська мова, іноземні мови (англійська і німецька в основній школі), а літературний – українською літературою та зарубіжною літературою. В усіх паралелях з 5-го по 9 клас українська література, зарубіжна література, англійська мова та німецька мова вивчаються на базовому рівні.

Факультативи та курси за вибором з української мови та літератури проводяться в класах основної школи, вони мають практичне значення: підвищують культуру мовлення учнів, розвивають уміння користуватися довідковою літературою, збагачують словниковий і фразеологічний запас. У процесі їх проведення з’являється можливість ураховувати здібності кожного та підбирати для нього індивідуальні завдання (індивідуальний підхід та самостійність). На таких заняттях більше, ніж на уроках основного курсу, створюються умови для розвитку творчої пізнавальної діяльності й розв’язання завдань диференційованого навчання. Таким чином створюється простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь. Ці заняття виконують

коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті вивчення окремих тем з української мови та літератури.

В системі освіти актуальною є проблема формування розвитку особистості, здатної засвоїти коди кількох культур, готової до самовизначення, самоосвіти на основі діалогу різних культур, що засновані на національних традиціях, морально-ціннісних поглядах розумінні і повазі духовного спадку інших народів. З цією метою учні 5-9 класів вивчають факультативні курси із зарубіжної літератури.

В старшій профільній школі для забезпечення дотримання наступності й перспективності у навчанні формуються 10-11 класи суспільно-гуманітарного напрямку, в яких відведено додаткові години для підсилення інваріантної частини предметів «Українська мова» та «Українська література» у 10-11 класі.

З метою продовження вивчення другої іноземної мови у 10-11 класах та за численними побажаннями учнів 10 та 11 класів було відведено години на вивчення англійської мови, як складника інваріантної частини навчального плану та для підготовки до успішного складання ЗНО з англійської мови. Таким чином іноземна мова є не тільки об'єктом вивчення, а й ефективним засобом отримання знань. Водночас учні удосконалюють знання і мовленнєві навички, що сприяють мотивації вивчення мови та орієнтують на підготовку до успішного складання ЗНО з англійської мови.

Метою освітньої галузі **“Суспільствознавство”**, що складається з історичного та суспільствознавчого компонентів, є забезпечення розвитку учня як особистості, що керується гуманістичними нормами і цінностями, усвідомлює себе громадянином України та успішно самореалізується в сучасному українському суспільстві.

Зміст освітньої галузі в школі реалізується шляхом вивчення окремих навчальних предметів, а також інтегрованих курсів, що відображають основи відповідних наук. В межах галузі «Суспільствознавство» в 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му класі – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України», в 7-9,10-11 класах - окремі предмети «Історія України» та «Всесвітня історія», в 9 класі – «Основи правознавства», в 10 класі – інтегрований курс «Громадянська освіта».

Основною метою освітньої галузі **“Мистецтво”** є формування в учнів у процесі сприймання, інтерпретації, оцінювання ними творів мистецтва та провадження практичної діяльності системи ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей як цілісної єдиної основи світогляду, а також здатності до художньо-творчої самореалізації і культурного самовираження.

В навчальному закладі дана освітня галузь реалізується окремими предметами «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво в 5-7 класах, в 8-9 класах - через вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» на базовому рівні. Учні 11 класу продовжать опновувати інтегрований курс «Мистецтво», який обрали з поміж вибірково-обов'язкових.

Курс математики основної школи логічно продовжує реалізацію завдань математичної освіти учнів, розпочату в початкових класах, розширюючи і доповнюючи ці завдання відповідно до вікових і пізнавальних можливостей школярів. В основу побудови змісту та організації процесу навчання математики

покладено компетентнісний підхід, відповідно до якого кінцевим результатом навчання предмета є сформовані певні компетентності, як здатності учня застосовувати свої знання в навчальних і реальних життєвих ситуаціях, повноцінно брати участь в житті суспільства, нести відповідальність за свої дії.

Зміст математичної освіти в основній школі структурується за такими змістовими лініями: числа; вирази; рівняння і нерівності; функції; геометричні фігури; геометричні величини. Кожна з них розвивається з урахуванням завдань вивчення математики на цьому ступені шкільної освіти, в якому виокремлюються два основні етапи: 5–6 класи і 7–9 класи. Освітні завдання на першому етапі реалізуються у процесі вивчення єдиного курсу математики, на другому — двох курсів: алгебри і геометрії.

Викладання математики в 10-11 класі на академічному рівні передбачає вивчення двох математичних курсів – алгебри і початків аналізу та геометрії.

За рахунок варіативного компонента навчального плану учні 10 – 11 класів мають можливість ширше опанувати цей предмет завдяки відведеним додатковим годинам на вивчення предмету інваріантної частини робочого навчального плану «Математика». Завдяки такому рішенню є можливість готувати учнів до участі в математичних конкурсах, олімпіадах, у написанні робіт МАН, здійснюється коригувальна функція, якісна підготовка до складання ЗНО.

Основною метою освітньої галузі «Природознавство» є розвиток учнів за допомогою засобів навчальних предметів, що складають природознавство як наукову галузь, формування наукового світогляду і критичного мислення учнів завдяки засвоєнню ними основних понять і законів природничих наук та методів наукового пізнання, вироблення умінь застосовувати набуті знання і приймати виважені рішення в природокористуванні. Зміст освітньої галузі ґрунтується на принципі наступності між початковою, основною і старшою школою, між загальною середньою і вищою освітою. Зокрема, він враховує природознавчу підготовку учнів початкової школи за змістовими лініями освітньої галузі "Людина і світ". Зміст освітньої галузі в старшій школі ґрунтується на базовій загальноосвітній підготовці учнів основної школи з основ природничих наук. Цим забезпечується наступність навчання в початковій, основній і старшій школах.

Освітня галузь "Природознавство" реалізується через навчальні предмети, відповідно, – інтегрований курс "Природознавство" (5 клас), далі через окремі предмети - "Біологія"(6-9 класи), "Географія" (6-11 класи), "Фізика" та "Хімія" (7-11 класи), «Біологія і екологія», «Фізика і астрономія» (10-11 класи). Предмети природничого циклу в старшій школі вивчаються на рівні стандарту. Предмет «Природознавство» в 5 класі продовжує курс природознавства початкової школи. Передбачається, що здобуття нових знань, а також узагальнення, розширення і поглиблення природничих знань, умінь і навичок, набутих у початковій школі, забезпечать достатню основу для вивчення біології, хімії, географії, фізики як самостійних предметів у 6-11 класах.

Важливим завданням, яке стоїть перед сучасною шкільною географією, є підвищення наукового рівня навчання, формування в учнів практичних вмінь та навичок. Цьому сприяє розв'язування учнями різноманітних задач, що дозволяє закріпити теоретичний матеріал, здобути вміння, необхідні у подальшому житті та діяльності, якісно підготувати школярів до географічних олімпіад, складання ЗНО.

Метою освітньої галузі **“Технології”** є формування і розвиток проектно-технологічної та інформаційно-комунікаційної компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації у суспільстві.

Освітня галузь складається з інформаційно-комунікаційного (реалізується змістом предмета «Інформатика» з 5 по 11 клас, можливість одержання якісної підготовки з предмета забезпечується наявністю комп'ютерного класу) та технологічного компонентів (забезпечується викладанням предметів «Трудове навчання» з 5 по 9 клас, а в 11 класі - «Технологій» разом для дівчат та хлопців. В старшій школі предмети «Інформатика» та «Технології» вивчаються на рівні стандарту, можуть бути обираними учнями за бажанням: або обидва, або один із них, оскільки вони належать до категорії обов'язково-вибіркових дисциплін.

У 2020/2021 навчальному році учні 10 класу обрали із запропонованих обов'язково-вибіркових предметів саме освітні галузі «Інформатика» та «Технології», а у 11 класі продовжується вивчення «Інформатики».

На сьогодні креслення - це не лише засіб спілкування інженерів, конструкторів та робітників, - це фундамент графічної культури людини, яка живе в сучасному техногенному світі. Програма курсу за вибором «Креслення» має на меті сформувати в учнів 7-8 класів ставлення до креслення як до одного з головних і необхідних засобів спілкування людей у їхній практичній діяльності, навчити свідомо читати креслення та схеми, самостійно виконувати графічні документи для виготовлення предметів трудової навчальної діяльності.

Основною метою освітньої галузі **“Здоров'я і фізична культура”** є розвиток здоров'я збережувальної компетентності шляхом набуття учнями навичок збереження, зміцнення, використання здоров'я та дбайливого ставлення до нього, розвитку фізичної культури особистості та готовності до дій в умовах надзвичайних ситуацій та захисту Вітчизни.

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» в основній та старшій школі реалізується навчальними предметами «Фізична культура» (105 годин на рік у всіх класах, «Основи здоров'я» (35 годин на рік у 5-9 класах), в 10-11 «Захист Вітчизни» (по 52 год. на рік).

Детальний розподіл навчального навантаження інваріантної та варіативної складової окреслено в Розділі 9.

Основними формами організації освітнього процесу, які використовуються в навчальному закладі, є різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;

- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

З метою утримання інтересу учнів до навчальних предметів, навчальних курсів учителі нашої школи організовують освітню діяльність школярів і в нестандартній формі, для якої характерна оригінальна подача матеріалу, зайнятість учнів не тільки при підготовці, але і в проведенні самих уроків, занять через різні форми колективної і групової, індивідуальної роботи, що допомагає їм учитись в атмосфері творчого пошуку.

На етапі формування компетентностей учителі школи використовують віртуальні екскурсії (умовне «відвідування» визначних місць, огляд експонатів різних музеїв, виставок за допомогою мультимедійних ресурсів, Інтернету, яке організовує учитель-«екскурсовод» або учні, виконуючи ролі екскурсоводів, репортерів, дослідників, енциклопедистів), уроки -подорожі (учні сидять за партами і одночасно подорожують за допомогою вказівок і порад учителя, відчуючи себе мандрівниками-дослідниками, першовідкривачами, вченими науковцями, які вирішують важливу проблему, самі роблять висновки, підсумки-узагальнення), інтегровані уроки (це уроки інтегрованих зв'язків декількох предметів, вони дають можливість сформуванню і яскравіше уявити навколишні взаємозв'язки і явища), уроки- кейси (з використанням необхідної сукупності матеріалу, взятого з різних предметів з метою формування цілісної картини про явище чи об'єкт, який вивчається), уроки – взаємонавчання (учитель детально з демонстраціями пояснює матеріал, потім другий раз пояснює за допомогою опорних таблиць і конспектів, третій раз пояснює швидко, потім організовується групова робота над новим матеріалом з метою засвоєння його на уроці, в ході якої учень - консультант навчає учнів групи, приймає залік й оцінює).

На етапі розвитку компетентностей – уроки-аукціони (пропонується список запитань, які повинні бути «продані» на «аукціоні» і на які всі учні мають знати відповіді, бажаючі «покупці» відповідають на запитання, відповідь можна уточнити, розширити, поглибити, коли запитання повністю «куплене», ведучий називає другого «продавця» і так поки всі запитання не будуть з'ясовані), уроки-практикуми (учні працюють у парах або індивідуально за інструкцією або алгоритмом, що запропоновані вчителем (виміри на місцевості, робота зі схемами, ознайомлення із приладами й механізмами, проведення дослідів і спостережень тощо), навчально-практичні заняття неекспериментального характеру (на яких учні самостійно, але за спрямовувального керівництва й періодичного контролю вчителя, виконують певні види робіт, що передбачають набуття вмінь і навичок навчально-пізнавальної діяльності, а також розширення, поглиблення й узагальнення знань і формування наукового світогляду учнів через розв'язування задач, роботу з літературою), уроки-ділові ігри (на таких уроках визначаються конкретні проблеми з теми, що вивчається. Вирішення цих проблем мають запропонувати учні – учасники гри,

виконуючи свої ролі), конференції (відбувається ознайомлення з новою інформацією за рахунок спілкування з різними інформаційними джерелами, обміну думками), дебати (різновид дискусії. Дебати дають змогу продемонструвати знання, поділитися досвідом, ідеями. Використання цієї форми дискусії має на меті навчити учнів висловлювати свої погляди спокійно, у товариській атмосфері. Учасники дебатів повинні вміти подати аргументи «за» і «проти» обговорюваної ідеї, переконати опонентів у правильності своєї позиції за допомогою чіткої логіки), дослідження (це така навчальна форма, в якій домінує дослідницький метод вивчення матеріалу, що забезпечує виховання творчої особистості, розвиток творчих задатків учнів, вчить їх мислити, здобувати знання самостійно й застосовувати їх на практиці), уроки - захисти проєктів (робота над проєктом передбачає самостійну практично-дослідницьку і послідовно-логічну діяльність учня (групи учнів) над зарані визначеною темою чи проблемою. Працюючи над проєктом, учні вчаться знаходити власний шлях розв'язання поставленої задачі, користуватися різними джерелами інформації, аналізувати отриману інформацію, відбирати найкорисніше, що допоможе вирішити проблему).

На етапі перевірки та оцінювання досягнення компетентностей – уроки-заліки (це форма перевірки досягнень учнів з вивченої теми чи розділу курсу навчального предмета за переліком питань, що охоплюють основний зміст розділу (закони, теорії, ідеї, алгоритми), та диференційованими завданнями практичного й теоретичного характеру), практичні та лабораторні заняття (безпосередньо пов'язані з навчальним експериментом, дослідями, виконанням домашніх експериментальних завдань, розв'язуванням задач з використанням спостережень та дослідів), уроки-змагання (квести).

На етапі корекції основних компетентностей – турніри, уроки-семінари, диспути, оглядові консультації.

Такий підхід в реалізації освітньої програми зумовлений необхідністю формування компетентностей через діяльну спрямованість навчання, яка передбачає включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Повернути учням інтерес до шкільних предметів, зробити навчання цікавим, посилити бажання учитися – головні завдання школи. Сприятливі вирішенню поставлених перед освітою завдань мають інноваційні технології навчання.

Упровадження **нетрадиційних педагогічних технологій** суттєво змінило освітньо-розвиваючий процес, що дозволяє вирішувати багато проблем розвивального, особистісно-орієнтованого навчання, диференціації, гуманізації, формування індивідуальної освітньої перспективи учнів.

Використання комп'ютерних технологій у нашій школі не тільки допомагає організувати навчальний процес з використанням ігрових методів, але й отримати більший зворотний зв'язок.

Засоби мультимедіа дозволяють забезпечити найкращу, в порівнянні з іншими технічними засобами навчання, реалізацію принципу наочності, більшою мірою

сприяють зміцненню знань і на практичних заняттях - умінь. Крім того, засобів мультимедіа відводиться завдання забезпечення ефективної підтримки ігрових форм уроку, активного діалогу "учень-комп'ютер".

Використання ресурсів і послуг Інтернету значно розширює можливості і вчителя і учня в усіх видах діяльності.

Проектна діяльність також є методом активізації навчально-пізнавальної активності. Цьому сприяє висока самостійність учнів у процесі підготовки проекту. Учитель, який виступає координатором, лише спрямовуючи діяльність учня, який досліджує обрану тему, збирає найповнішу інформацію про неї, систематизує, отримані дані і представляє їх, використовуючи різні технічні засоби, в тому числі, і сучасні комп'ютерні технології.

Метод інтеграції, який сприяє формуванню міжпредметних понять, визначає характер міжпредметних зв'язків за фактором часу (попередні зв'язку, перспективні, синхронні), дозволяє здійснювати міжпредметну координацію змісту навчального матеріалу з метою його оптимізації (усунення дублювання, різночитання, хронологічної неузгодженості). Даний метод дозволяє адаптувати зміст навчальних програм до можливостей конкретних учнів, створює сприятливі умови для розвитку особистості кожного учня, формування позитивної мотивації навчання, адекватності самооцінки, максимально можливої успішності навчання.

Інноваційні методи у викладанні - це нові методи спілкування з учнями, позиція ділового співробітництва з ними і долучення їх до нинішніх проблем. Інноваційні методи - це методи, що дозволяють учням самоствердитися. А самоствердження - це шлях до правильного вибору своєї професії.

IV. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Упродовж навчання учні опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє стимулюванню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин і корекції у знаннях, уміннях і навичках.

Згідно закону «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності". Результатами навчання в основній школі через опанування учнями 5-9 класів навчальних програм з предметів, що представляють всі освітні галузі, є формування *ключових компетентностей* (це - динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або

подальшу навчальну діяльність. Тобто формується ядро знань, на яке будуть накладатись уміння цими знаннями користуватися, цінності та навички, що знадобляться випускникам української школи в професійному та приватному житті), які *структуруються за такими компонентами, як: уміння, ставлення та навчальні ресурси*, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови</p>

та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.

3 Математична компетентність

Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.

Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.

Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації

4 Основні компетентності у природничих науках і технологіях

Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.

Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях

Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу

5 Інформаційно-цифрова компетентність

Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.

Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.

Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів

6 Уміння вчитися впродовж життя

Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.

Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.

Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії

7 Ініціативність підприємливість

і Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.

Ставлення: ініціативність, відповідальність, впевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та

підтримка конструктивних ідей інших.

Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)

8 Соціальна громадянська компетентності

і **Уміння:** висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.

Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.

Навчальні ресурси: завдання соціального змісту

9 Обізнаність самовираження сфері культури

і **Уміння:** грамотно і логічно висловлювати свою думку, у аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).

Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.

Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва

10 Екологічна грамотність і здорове

Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні

життя

наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.

Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Використання міжпредметних зв'язків у ході навчання учнів забезпечує інтеграцію ключових та предметних компетентностей та реалізацію єдиних для всіх освітніх галузей наскрізних ліній: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність», спрямованих на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях:

Наскрізна лінія

Коротка характеристика

Екологічна безпека й сталий розвиток

Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.

Можливі уроки на відкритому повітрі.

Громадянська
відповідальність

Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.

Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.

Здоров'я і безпека

Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

Підприємливість
фінансова
грамотність

і Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).

Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних

ресурсів.

Згідно ст.12 (п.8) Закону України «Про освіту» результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі зовнішнього незалежного оцінювання. Державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти.

V. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року.

Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Профільна середня освіта здобувається після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

VI. ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

1. Кадрове забезпечення освітньої діяльності навчального закладу.

У навчальному закладі організацію освітнього процесу забезпечують 22 педагогічних працівники. З них 22 вчителі є основними працівниками.

15 вчителів є спеціалістами вищої кваліфікаційної категорії, 1 вчитель-першої та 4 вчителі - другої категорії, 1 - спеціаліст та 1 - молодший спеціаліст.

12 вчителів мають звання «Старший учитель» та 1 – «Вчитель – методист».

В навчальному закладі працюють: один директор, один заступник з НВР, один заступник з ВР на 0,5 ст. (також практичний психолог на 0,5 ст.), 1 педагог-організатор, 15 учителів (з них 4 учителів початкової школи), 1 медична сестра, 1 асистент вчителя. Грамотне планування роботи шкільної бібліотеки у наданні допомоги учням і педагогам з метою забезпечення їхніх інформаційних потреб здійснюється 1 бібліотекар.

В основній та старшій школи викладання української мови та літератури здійснюють 2 вчителів, зарубіжної літератури – 1, англійської мови – 2, німецької

мови – 1, предметів, що входять в категорію суспільствознавчих дисциплін, а також основи здоров'я – 1, 2 вчителя навчають математиці, 1 – фізиці, 1 – предметів, що входять в категорію технологічних дисциплін, 2- природознавства, хімії, біології, економіки та екології, 2 – географії, 1 – образотворче мистецтво, інтегрований курс «Мистецтво» та 1 – музичне мистецтво, фізичну культуру – 1.

Професійна підготовка вчителя не закінчується у стінах педагогічного навчального закладу. Вона продовжується протягом усієї професійної діяльності педагога. Це:

- курси підвищення кваліфікації;
- дистанційні навчальні курси;
- проходження онлайн-курсів;
- участь у семінарах-практикумах, майстер-класах, вебінарах;
- участь у публічних лекціях та ін.

Таким чином педагогічні працівники школи долучаються до творчої діяльності, мають змогу бути обізнаними із сучасними технологіями навчання, підвищенню їхнього фахового рівня. Вчителі мають ряд сертифікатів, що засвідчують бажання надавати якісні освітні послуги.

Наявність даних сертифікатів дає можливість формувати ключові компетентності в здобувачів освіти, використовувати внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки, використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії тощо.

В школі проведено велику організаторську роботу по естетичному оформленню коридорів, класних кімнат, навчальних та адміністративних кабінетів, їдальні, влучно підбрано кольорову гаму. В закладі чітко простежується єдиний підхід до оформлення всього приміщення школи.

З метою створення належного освітнього простору для навчання учнів 1-х класів в новій українській школі здійснюватиметься робота по забезпеченню навчальних кімнат новими меблями, сучасною оргтехнікою та дидактичними матеріалами.

1. Якість проведення навчальних занять.

Основним видом навчальних занять у нашій школі є:

- урок (традиційний, нетрадиційний);
- індивідуальне заняття;
- консультації: індивідуальні, групові;
- факультативні заняття;
- екскурсії.

Очевидним є те, що при наявності навчальних планів, програм урок був, є і залишиться основною формою організації навчального процесу в школі.

Реалії сьогодення вимагають нових підходів до організації навчального процесу в школі, зокрема, проведення уроку.

Сучасний урок – це урок демократичний. Він проводиться не для учнів, а разом з ними. Це урок, на якому присутній демократичний стиль спілкування, де

діти вчаться здобувати знання, а не отримувати готові, де жоден з них не боїться висловлювати свою думку і доводити її.

Для сучасного уроку характерними ознаками є:

- варіативність і гнучкість структури уроку;
- спрямованість уроку на особистість учня;
- оптимізація форм роботи на уроці;
- формування найважливіших компетентностей учнів;
- співпраця вчителя і учня.

Як буде урочок сучасний у Пристромській ЗОШ I-III ступенів? Робиться це так, щоб урок не тільки озброював учнів знаннями та вміннями, а й викликав би у дітей щирий інтерес, природню зацікавленість, формувал би їхню творчу свідомість.

Основними заповідями вчителів школи щодо підготовки і проведення уроку є:

1. **Тема уроку відповідає навчальній програмі.** Вчителі, особливо при підготовці відкритих уроків, сформулюють тему так, щоб вона звучала відповідно вимогам Програми. Оскільки Програма – загальнодержавний та загальнообов'язковий документ, що підлягає неухильному виконанню.
2. **Чітко визначення мети уроку.** Готуючись до уроку, вчитель продумує кожен свій крок, обирає ті форми і методи, які відповідають віковим особливостям дітей, індивідуальним особливостям класу. Якщо чітко визначена мета уроку, то відповідно до неї вчитель здійснює пошук найефективніших форм роботи на уроці. Вчителі, визначаючи мету уроку, не зупиняються виключно на навчальному аспекті триєдиної мети уроку, а включають розвивальний та виховний аспекти. Це, на нашу думку, свідомо робить урок повноцінним у плані формування компетентностей школярів, не призводить до помилок, упущень у виборі оптимального варіанта проведення навчального процесу.

Триєдина мета уроку – це завчасно запрограмований вчителем результат, який повинен бути досягнутий ним і учнями в кінці уроку. Вона вміщує три аспекти: навчальний, розвивальний, виховний.

Навчальний аспект: озброїти учнів знаннями з даної теми. При плануванні навчальної мети педагоги визначають, якого рівня якості знань пропонується досягнути учням на цьому уроці: репродуктивного, конструктивного чи творчого. Ключовими словами, що характеризують навчальний аспект є: «навчити», «розкрити», «показати», «ознайомити», «довести», «порівняти», «систематизувати», «узагальнити» тощо.

Розвивальний аспект мети уроку передбачає формування вмінь та навичок і може бути сформульований для кількох уроків, а іноді й для уроків цілої теми. Він складається із кількох блоків: розвиток мовлення, мислення, сенсорної сфери. Ключовими словами є: «розвивати», «формувати», «практикувати» тощо.

Виховний аспект мети уроку передбачає використання змісту навчального матеріалу, форм і методів навчання для формування і розвитку моральних, естетичних, патріотичних, екологічних та інших якостей особистості школяра. Ключове слово «виховувати».

3. **Мета уроку визначає його тип, а тип – структуру заняття.** Наші вчителі пам'ятають, що тип уроку визначається метою. Отже, *мета уроку → тип уроку → структура уроку → розрахунок часу на різних етапах уроку*. Оскільки мета уроків є різноманітною, різноманітними будуть і відповідно структури уроків. Це дає можливість уникнути традиційного комбінованого типу уроку.
4. **Конспект уроку вчителі складають у довільній формі.** Конспект – це творчість вчителя, це його професійний почерк. У деяких випадках учителі користуються «готовими» поурочними планами-конспектами. Це правомірно, якщо такі напрацювання мають гриф і їх «Рекомендовано МОНУ» або «Схвалено Вченою радою ОІППО». Проте вчитель пам'ятає, що автором сценарію, режисером-постановником і виконавцем уроку є він сам. Навчальні можливості дітей конкретного класу знає тільки він, і тому саме він є відповідальним за успіх чи провал будь-якого уроку, а не автор «готових» методичних розробок.
5. **Оптимальний, обґрунтований вибір форм і методів проведення навчального заняття.** В останній час «модним» стало проведення уроків у новій, нетрадиційній ігровій формі: урок-аукціон, урок-вікторина, урок-екскурсія (подорож), урок-диспут тощо. Звичайно, не можна стверджувати, що всі ці уроки апіорі є не ефективні. Такі заняття забавляють, збуджують, захоплюють, але вчителі не забувають, що урок повинен ще і навчати. Як свідчить практика, найрезультативнішим є той урок, на якому оптимально та раціонально підібрані навчальні форми і методи, поєднані традиційні та нетрадиційні підходи до проведення навчального заняття.
6. **Раціональне і комплексне використання тих чи інших засобів навчання.** Вчителі на уроках використовують різноманітні технічні засоби навчання, дидактичні матеріали тощо, діючи за принципом: усе в міру. Застосування вчителем кожного засобу виправдано, тому що воно економить сили педагога та учня, час уроку, покращує сприйняття навчального матеріалу, дозволяє здійснити контроль за тим, що вивчено тощо.
7. **Продумування, передбачення «родзинки» уроку.** Учителі вважають: щоб навчальне заняття було цікавим для дітей, воно повинно містити таке, що викликає подив, захоплення, інтерес – одним словом те, що вони будуть пам'ятати, коли все інше забудеться. Це реалізуємо через цікаві факти або навіть нестандартні підходи до уже відомого.
2. **Об'єктивне, справедливе оцінювання рівня навчальних досягнень учнів** – це одна із найважливіших складових уроку.

По-перше, кожен учитель чітко визначає *мету* оцінювання: навіщо потрібна оцінка.

По-друге, формулює для себе *критерії та стандарти* оцінювання.

Як свідчить сучасна педагогічна практика, в процесі оцінювання рівня навчальних досягнень учнів доречно використовувати два типи критеріїв: *соціальні та індивідуальні*.

Інструментарієм *соціального* оцінювання сьогодні є «Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», розроблені МОНУ на міжпредметному та предметному рівнях. Застосування *індивідуальних* критеріїв дає змогу порівняти результат, отриманий учнем сьогодні, з його попередніми результатами, і тим самим виявляється динаміка його розвитку.

Важливим способом індивідуального оцінювання виступає *самооцінка*, коли кожен учень аналізує свою діяльність, визначити якість своєї роботи та шляхи її підвищення. Під час перевірки роботи учня вчителі здійснюють аналогічну діяльність: якщо він погоджується з оцінкою учня, то обводить її, якщо ні – ставить свою, коментуючи її усно або письмово. *Коментування оцінки є обов'язковим, незалежно від того, чи відповідь учня є усною чи письмовою.*

Поєднання вчителем у своїй роботі індивідуальних і соціальних еталонів проявляється в тому, що учень не тільки засвоює зміст навчального матеріалу, а й сам контролює і корегує свою пізнавальну діяльність. Це і є ідеальна ситуація з критеріями оцінювання.

Отже, не дивлячись на бурхливі зміни в суспільному житті, інноваційні підходи до вирішення освітянських проблем, *урок* як класична форма в нашій школі є *стержнем організації навчально-виховного процесу.*

3. Моніторинг якості навчально-виховного процесу в школі.

Вступ. Модель моніторингу якості освіти у навчальному закладі визначає єдину систему здійснення внутрішкільного моніторингу, що включає збір, збереження (формування бази даних), опрацювання (аналіз і оцінка) та розповсюдження інформації про якість освіти в ньому, прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки і основних тенденцій його розвитку, розробку науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень щодо покращення ефективності діяльності школи.

Створення моделі зумовлено необхідністю вироблення та погодження єдиних підходів до здійснення внутрішнього моніторингу у навчальному закладі, для виявлення результативності навчання і виховання учнів, забезпечення систематичного відслідковування динаміки змін в організації навчально-виховного процесу, розвитку навичок самоаналізу та саморегулювання організаційної роботи у різних ділянках освітнього середовища школи з метою покращення ефективності управління навчальним закладом.

Мета і завдання. Дослідження є комплексним і спрямоване на безперервне відстеження умов, процесу й результатів освітньої діяльності закладу, у ході якого – фіксацію якісних чинників розвитку за етапами (початок навчального року – процес навчання – кінець навчального року).

Аналіз забезпеченої в школі освітньої діяльності здійснюється з урахуванням таких **критеріїв** або **об'єктів внутрішкільного моніторингу** (за етапами здійснення діагностичних зрізів):

- готовність учнів до навчання та психологічна комфортність суб'єктів освітнього процесу (умови – процес);
- рівень професійної готовності педагогів до реалізації освітніх завдань (умови – процес – результат);
- рівень навчальних досягнень учнів у початковій, допрофільній (галузевій) та профільній (галузевій) підготовці (умови – процес – результат або умови – результат);
- рівень досягнення освітньо-виховних цілей (процес – результат);
- інтелектуально-творчий розвиток і досягнення учнів. (умови – результат).

Суб'єкти внутрішкільного моніторингу: педагогічний колектив, адміністрація, учні, батьки.

Мета спостереження – охарактеризувати якісний рівень організації освітньої діяльності в навчальному закладі, спрямований на особистісний інтелектуально-творчий розвиток школярів та забезпечення їхніх освітніх запитів, а також виявити чинники, що на нього впливають.

Відповідно до визначеної мети та критеріїв якості, **основними завданнями** моніторингового дослідження є:

1. здійснити діагностичний аналіз рівня навчальної мотивації та інтелектуально-освітніх потреб учнів школи, що дозволяють спрогнозувати їхні освітні запити та охарактеризувати міру готовності до навчальної діяльності;
2. визначити психолого-педагогічні особливості та характер взаємовідносин суб'єктів освітнього процесу з метою впливу на якість навчальних результатів учнів;
3. дати характеристику професійної готовності педагогів колективу до вирішення інноваційних освітніх завдань, зосереджуючи увагу насамперед на таких якостях, як: ініціативність, професійна активність, здатність до самоосвіти, інформаційно-комунікативна компетентність, творчість з метою виявлення впливу професійного рівня педагога на творчі навчальні досягнення учнів;
4. здійснити аналіз якісного рівня профільної (філологічної, математичної) підготовки учнів школи у його розвитку;
5. проаналізувати стан реалізованості освітньо-виховних завдань, що є в основі програми виховної роботи навчального закладу, а також чинники, що впливають на якість результатів.

- створення необхідних умов для творчої діяльності учасників навчально-виховного процесу: виявлення і підтримка обдарованої молоді, підняття престижу творчих педагогів;
- впровадження освітніх інновацій, сучасних інформаційних технологій для оновлення змісту освіти й форм організації навчально-виховного процесу;
- активізація роботи адміністрації і педагогічного колективу навчального закладу, вироблення навичок контрольної-аналітичної діяльності, самооцінки та саморегуляції;
- удосконалення управління школою, вироблення і корегування управлінських рішень, планування і прогнозування розвитку навчального закладу.

VII. ПОРЯДОК ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ ПРЕДМЕТІВ

У позиції «Навчальні предмети» робочого навчального плану для 2-4 класів слова «Сходінки до інформатики» замінено словом «Інформатика», відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.04. 2014 року № 460.

У позиції «Навчальні предмети» робочого навчального плану для 5-9, 10-11 класів слова «Світова література» замінено словами «Зарубіжна література», відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 08.05. 2015 року № 518.

Робочий навчальний план Пристромської ЗОШ I-III ступенів включає інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, факультативи, а саме:

- для розвитку комунікативної компетентності, етики спілкування та культури мовлення, формування особистості, яка б зберігала культурно-мовленнєві традиції українського народу введено у 1 класі, та продовжено вивчення у 2 - 4 класах курс за вибором: «Каліграфія (з елементами розвитку зв'язного мовлення)» (по 1 год. на тиждень);
- для формування в учнів умінь самостійної роботи над текстом, висловлення власної оцінки з приводу прочитаного, виконання творчих завдань на його основі, створення власних текстів продовжено вивчення у 4 класі курс за вибором «Читаємо. Розуміємо. Творимо» (1 год. на тиждень);
- для виховання любові до рідної мови, рідного слова, підвищення рівня володіння державною мовою, розвитку творчих здібностей учнів, уяви, фантазії, образного мислення, сприяння їх творчій діяльності, підвищення любові до творчості, поезії, читання здійснюється через вивчення у 5 класі факультативного курсу «Літературними стежками» (1 год. на тиждень) та у 9 класі факультативного курсу «Основи зорової (візуальної) поезії» (1 год. на тиждень);
- викладання етики у сучасній школі – це запорука моральності підрастаючого покоління. Сучасна школа вимагає нового підходу до виховання особистості, а саме морально-естетичного. Особистості мають бути притаманні наступні риси: освіченість, гуманізм, милосердя, чесність, добропорядність, відповідальність та інші якості. Знання підрастаючого покоління з етики є нагальною потребою у

сучасному суспільстві. Тому було продовжено вивчення у 6 класі курс за вибором «Етика» (1 год. на тиждень);

- для засвоєння учнями знань про основні морфологічні одиниці, їхні функції в мовленні та виховування потреби у вивченні рідної мови, у вдосконаленні власного мовлення, допрофільної підготовки учнів введено такі факультативні курси:

- у 7 класі «Сучасна українська літературна мова: морфологія» (1 год. на тиждень);

- у 8 класі «Синтаксис простого та простого ускладненого речення» (1 год. на тиждень);

- у 9 класі «Синтаксис складного речення» (1 год. на тиждень);

- для сприяння формування в учнів абстрактного та алгоритмічного видів мислення, здатності до аналізу й узагальнення, пошукової евристичної діяльності, більш глибокого розуміння логіки математичних доведень, підготовці учнів до складання ЗНО з математики відведено 2 додаткові години з варіативної частини на освітню галузь інваріантної складової робочого навчального плану «Математика» у 10 класі та 3 додаткові години у 11 класі;

- за заявами батьків у 5 та 6 класі по 0,5 годин варіативної складової навчального плану додано на вивчення предмету «Українська мова»;

з метою якісної підготовки учнів до складання ЗНО з української мови та літератури, в результаті вивчення запитів учнів та за заявами батьків у 10 та 11 класі було додано по 2 год. на тиждень до інваріантної частини робочого навчального плану «Українська мова» (по 1 год. на тиждень) та «Українська література» (по 1 год. на тиждень);

- в системі освіти актуальною є проблема формування розвитку особистості, здатної засвоїти коди кількох культур, готової до самовизначення, самоосвіти на основі діалогу різних культур, що засновані на національних традиціях, морально-ціннісних поглядах розумінні і повазі духовного спадку інших народів. З цією метою у 5, 6 та 7 класі відведено години на факультативні курси із зарубіжної літератури:

- у 5 класі «Чарівний світ казки» (по 1 год. на тиждень);

- у 6 класі «Золоті міфи та легенди народів світу» (по 1 год. на тиждень);

- у 7 класі «Сторінками героїчного епосу народів світу» (по 1 год. на тиждень);

- сьогодні креслення - це не лише засіб спілкування інженерів, конструкторів та робітників, - це фундамент графічної культури людини, яка живе в сучасному техногенному світі. Програма курсу за вибором «Креслення» має на меті сформувати в учнів ставлення до креслення як до одного з головних і необхідних засобів спілкування людей у їхній практичній діяльності, навчити свідомо читати креслення та схеми, самостійно виконувати графічні документи для виготовлення предметів трудової навчальної діяльності. Тому у 7 класі, за численними проханнями учнів та батьків, було відведено 1 год. на тиждень для вивчення курсу за вибором «Креслення» та продовжено його вивчення у 8 класі (1 год. на тиждень);

- з метою запобігання цькуванню та булінгу у старших класах, на виконання листа МОНУ від 20.07.2020 № 1/9-385 «Деякі питання організації виховного процесу у 2020/2021 н.р. щодо формування в дітей та учнівської молоді

ціннісних життєвих навичок” у 8 класі введено факультативний курс «Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе» (1 год. на тиждень);

- за вибором учнів 10 - 11 класів та за заявами їх батьків, з метою продовження вивчення другої іноземної мови (англійської мови), було надано 2 год. на тиждень для вивчення англійської мови, а також у зв'язку з тим, що впродовж 5-9 класів ці учні вивчали дві іноземні мови, де другою іноземною мовою була англійська мова;
- згідно загальних положень типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня учні 10 класу мають обирати два предмети з трьох обов'язково-вибіркових: «Інформатика», «Технології» та «Мистецтво». На педагогічній раді Пристромської ЗОШ I-III ступенів було вивчено заяви батьків та затверджено такі предмети: «Технології» та «Інформатика» (Протокол № 9 від 28.08. 2020 року).
- У 11 класі продовжено вивчення «Мистецтва» та «Інформатики» (Протокол № 7 від 21 червня 2019 року);

VIII. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО РОКУ ТА РЕЖИМ РОБОТИ ШКОЛИ

2020/2021 навчальний рік розпочати Днем знань – 01 вересня і закінчити не пізніше 28 травня 2021 року.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – з 01 вересня по 30 грудня 2020 року

II семестр – з 18 січня по 28 травня 2021 року

Як передбачено статтею 34 Закону України «Про загальну середню освіту», навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, основної і старшої школи.

Впродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

- **осінні** з 26 жовтня по 01 листопада 2020 року;
- **зимові** з 31 грудня 2020 року по 15 січня 2021 року;
- **весняні** з 22 березня по 28 березня 2021 року.

Навчальні заняття в школі розпочинаються о 8:30 год. і закінчуються згідно розкладу.

Тривалість уроків:

- у 1 класі – 35 хв.;
- у 2-4 класах – 40 хв.;
- у 5-11 класах – 45 хв..

Школа працює у п'ятиденному режимі в одну зміну.

ІХ. РОБОЧІ РОСВІТНІ ПРОГРАМИ ТА РОБОЧІ НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ

Згідно додатку
до наказу МОН України
від 08.10. 2019 року №
1272

**Робоча освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б.
(1-2 клас)**

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
	1 клас	2 клас
Українська мова	5	5
Іноземна мова (англійська)	2	3
Математика	3	3
Я досліджую світ*	7	8
Мистецтво**	2	2
Фізична культура***	3	3
Усього	19+3	21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять - <i>«Каліграфія (з елементами зв'язного мовлення)» за О.Нікулочкіна</i>	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25

* Розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно – літературна – 2; математична – 1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережна громадська та історична – разом 4 для 1 класу, 5 – для 2 класу

** Інтегрований предмет або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

Згідно додатку
до наказу МОН України
від 08.10. 2019 року №
1273

**Робоча освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б.
(3-4 клас)**

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
	3 клас
Українська мова	5
Іноземна мова (англійська)	3
Математика	4
Я досліджую світ*	7
Інформатика	1
Мистецтво**	2
Фізична культура***	3
Усього	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять - «Каліграфія (з елементами зв'язного мовлення)» за О.Нікулочкіна	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	26

* Розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно – літературна – 2; математична – 1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна громадська та історична – разом 4

** Інтегрований предмет або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

Згідно з таблицею 1
до наказу МОН України
від 20.04. 2018 року № 407

**Робочий навчальний план початкової школи (3 – 4 класи)
з українською мовою навчання**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у
		класах
		4
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	7
	Іноземна мова (Англійська)	2
Математика	Математика	4
Природознавство	Природознавство	2
Суспільствознавство	Я у світі	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура *	3
Усього		21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2
Курси за вибором		
«Каліграфія (з елементами зв'язного мовлення)»		1
«Читаємо, розуміємо, творимо»		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Згідно з таблицею 10
до наказу МОН України
від 20.04. 2018 року № 405

**Робочий навчальний план закладу загальної середньої освіти (5-9 класи)
з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах					
		5	6	7	8	9	
Мови і літератури	Українська мова	3,5+0,5	3,5+0,5	2,5	2	2	
	Українська література	2	2	2	2	2	
	Перша іноземна мова:	Англійська	3	2+1	-	2	2
		Німецька	-	-	2	-	-
	Друга іноземна мова:	Англійська	-	-	2	-	-
		Німецька	2	2	-	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5	
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1	
	Основи правознавства	-	-	-	-	1	
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-	
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-	
	Мистецтво	-	-	-	1	1	
Математика	Математика	4	4	-	-	-	
	Алгебра	-	-	2	2	2	
	Геометрія	-	-	2	2	2	
Природознавство	Природознавство	2	-	-	-	-	
	Біологія	-	2	2	2	2	
	Географія	-	2	2	2	1,5	
	Фізика	-	-	2	2	3	
	Хімія	-	-	1,5	2	2	
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1	
	Інформатика	1	1	1	2	2	
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	
	Фізична культура	3	3	3	3	3	
Разом		25,5+3	27,5+3	29+3	29,5+3	31+3	

Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	2,5	3,5	3	3,5	2
Курси за вибором					
«Етика»	-	1	-	-	-
«Креслення»			1	1	-
Факультативні курси					
Зарубіжна література:					
1. «Чарівний світ казки»	1	-	-	-	-
2. «Золоті міфи та легенди народів світу»	-	1	-	-	-
3. «Сторінками героїчних епосів народів світу»	-	-	1	-	-
Українська мова:					
1. «Сучасна українська літературна мова: морфологія»	-	-	1	-	-
2. «Синтаксис простого та простого ускладненого речення»	-	-	-	1	-
3. «Синтаксис складного речення»	-	-	-	-	1
Українська література:					
1. «Літературними стежками»	1	-	-	-	-
2. «Основи зорової (візуальної) поезії»	-	-	-	-	1
«Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе»	-	-	-	1	-
Години для проведення індивідуальних консультацій та групових занять					
Вакантні години	-	-	-	0,5	-
Гранично допустиме навчальне навантаження	28	31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	28+3	31+3	32+3	33+3	33+3

**Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Згідно з таблицею 2
до наказу МОН України
від 20.04. 2018 року № 408

Робочий навчальний план для 10 класу

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10 клас	11 клас

Базові предмети	33	25
Українська мова	2+1	2+1
Українська література	2+1	2+1
Іноземна мова (англійська)	2	2
Друга іноземна мова (німецька)	2	2
Зарубіжна література	1	1
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+2	3+3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура	3	3
Захист Вітчизни	1,5	1,5
Разом	30+3	30+3
Вибірково-обов'язкові предмети:		
Інформатика	1,5	1,5
Мистецтво	-	1,5
Технології	1,5	-
Разом	33+3	33+3
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8	9
Гранично допустиме навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38

* Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учня.